

Sygn. akt I CSK 1854/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w Ł.

przeciwko J. P. i M. Ż.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym 10 listopada 2022 r. w Izbie Cywilnej

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 7 lutego 2020 r., sygn. akt VII AGa 131/19,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od B. spółki akcyjnej w Ł. na rzecz J. P. i M. Ż.
kwoty po 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 7 lutego 2020 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa B. spółki akcyjnej w Ł. przeciwko J. i M. Ż. o zapłatę, zmienił na skutek apelacji pozwanych wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 18 września 2018 r. w ten sposób, że oddalił powództwo o zapłatę kwoty 234 338,11 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami (pkt 1.1), odpowiednio to tego zmienił orzeczenie o kosztach procesu przed Sądem pierwszej instancji (pkt 1.2) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wniosła powódka, wskazując na naruszenie art. 299 § 1 k.s.h., art. 264 § 1 i 2 pr.upadł. w zw. z art. 299 § 1 k.s.h.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania,

zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszoną i rozpoznawaną nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Podawała, że w sprawie zarysowało się istotne zagadnienia prawne i potrzeba wyjaśnienia czy w postępowaniu przeciwko członkom zarządu prowadzonym na podstawie art. 299 k.s.h. dopuszczalne jest badanie przez sąd kwestii istnienia zobowiązania po prawomocnie zakończonym postępowaniu upadłościowym, w którym pozwani członkowie zarządu nie kwestionowali istnienia wierzytelności, zaś wierzytelność została prawomocnie umieszczona na liście wierzytelności, zatwierdzonej przez sędziego komisarza.

5. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r. (II PK 284/11) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także

dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

6. Skarga kasacyjna nie zawiera dostatecznych argumentów dla przyjęcia, że powódka wykazała istnienie w sprawie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie. Konieczne jest również, aby jego wyjaśnienie miało znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym.

Zaprezentowany problem prawny nie ma cech istotności. Stosownie do treści art. 299 § 1 *in fine* k.s.h. warunkiem odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest istnienie zobowiązania tejże spółki, zaś egzekucja przeciwko spółce musi być bezskuteczna. Istnienie zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest warunkiem *sine qua non* pociągnięcia członka zarządu do odpowiedzialności i stanowi jej przesłankę (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2020 r., III CSK 92/20). Równocześnie niemal powszechnie przyjmuje się, że zobowiązanie spółki będące podstawą odpowiedzialności członka zarządu musi być stwierdzone tytułem egzekucyjnym wydanym przeciwko spółce, np. prawomocnym wyrokiem sądu, aktem notarialnym, w którym dłużnik poddaje się egzekucji, wyciągiem z listy wierzytelności itp.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono stanowisko, że w procesie przeciwko członkowi zarządu niedopuszczalne jest kwestionowanie zobowiązania spółki, czy też podnoszenie innych zarzutów zmierzających do wykazania niezasadności tytułu egzekucyjnego wydanego przeciwko spółce przez sąd (wyroki Sądu Najwyższego: z 17 lipca 1997 r., III CKN 126/97; z 21 września 2005 r., V CK

129/05; z 27 października 2004 r., IV CK 148/04; uchwały Sądu Najwyższego: z 15 czerwca 1999 r., III CZP 10/99, OSNC 1999, Nr 12, poz. 203; z 20 grudnia 2001 r., III CZP 69/01, OSNC 2002, Nr 10, poz. 118; z 19 listopada 2008 r., III CZP 94/08, OSNC 2009, Nr 10, poz. 121). Niezależnie od możliwości przytaczania argumentów podważających stanowisko o związaniu sądu w procesie z art. 299 k.s.h. wyrokiem wydanym w innym postępowaniu, toczącym między wierzycielem a spółką, nie może budzić wątpliwości, że w odniesieniu do tytułów egzekucyjnych nie pochodzących od sądu tezy o takim związaniu zbudować nie sposób. Ewentualne ograniczenia konstruowane na bazie art. 365 i 366 k.p.c. nie mają wówczas zastosowania. Otwarta jest zatem możliwość podnoszenia przez członka zarządu zarzutów dotyczących istnienia zobowiązania stwierdzonego takim tytułem egzekucyjnym (wyrok Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2007 r., V CSK 55/07, OSNC-ZD 2008, Nr A, poz. 24).

7. Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[as]